การประพันธ์เดี่ยวระนาดเอกเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น เพื่อการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยระดับชาติ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

Musical Composition of Ranad Ek solo version of 'Thewa Prasit Song Chan', for a Thai National Musical Instrument Solo Competition for Elementary Level Students

อาจารย์รณฤทธิ์ ไหมทอง
ตำแหน่ง อาจารย์ สังกัดวิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่อยู่ เลขที่ 1 ถนน สุริยวงศ์ ตำบลหายยา
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100
โทรศัพท์ 082-3542245
Email: Ronnarit_2536@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการประพันธ์เพลงเดี่ยวระนาดเอก สำหรับการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยระดับชาติ ซึ่งเป็นการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยในเครื่องมือระนาดเอกสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยมีเกณฑ์กำหนดเพลงประเภทสองชั้น ให้ผู้เข้าประกวดเลือกเพื่อนำมาประพันธ์เป็นทางเดี่ยวทั้งสิ้น 3 เพลง ได้แก่ เพลงการเวกเล็ก สองชั้น เพลงครอบจักวาล สองชั้น และเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น ในการนี้ผู้ประพันธ์ได้เลือกเพลงเทวาประสทธิ์ สองชั้น มาประพันธ์เป็นทางเดี่ยวสำหรับระนาดเอก เนื่องจากเป็นเพลง 2 ท่อน มีทำนองที่จดจำง่าย และมีสำนวนเพลงโดดเด่นไพเราะ การประพันธ์ทางเดี่ยวได้ใช้กลวิธีพิเศษตามแบบของระนาดเอกทุกประการ ในท่อน 1 เที่ยวแรกได้ใช้กลวิธีการสะบัด การสะเดาะ และการขยี้ เพื่อแสดงถึงการใช้กลวิธีในการบรรเลง ส่วนท่อน 1 เที่ยวกลับใช้กลวิธีการรัวคาบลูกคาบดอกผสมการตีเก็บคู่แปด ท่อน

2 เที่ยวแรก เป็นการแสดงกลวิธีพิเศษโดยการตีรัวทำนองทั้งท่อน ซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคที่ยากต่อการบรรเลงสำหรับระดับประถมศึกษาพอสมควร แต่ผู้ประพันธ์ได้คำนึงถึงผู้บรรเลงเป็นหลักจึงได้เลือกใช้สำนวนของการตีรัวทำนองที่ง่ายที่สุดต่อการบรรเลง ในส่วนของท่อน 2 เที่ยวกลับ เป็นการบรรเลงแบบตีคู่แปดทั้งท่อน โดยได้ประพันธ์สำนวนกลอนที่ยากขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง เป็นสำนวนกลอนที่เรียกว่า กลอนฝาก ได้นำมาใช้ในการบรรเลงเพื่อให้มีสำนวนกลอนที่ต่างจากสำนวนกลอนทั่วไป จากการประพันธ์ทางเดี่ยวเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น ผู้เข้าประกวดสามารถบรรเลงได้ออกมาเป็นอย่างดี ในการประกวดครั้งนี้ผลปรากฏว่าได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทองอันดับที่ 1 ของการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยระดับชาติ การประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยและขับร้องระดับชาติ “เสริมประสบการณ์สืบสานสังคีตศิลป์ไทย” โครงการ 50 ปี ดนตรีบ้านสมเด็จฯ งานวันคล้ายวันพิราลัยสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ประจำปีพุทธศักราช 2564 และวาระครบรอบ 50 ปี ดนตรีบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คำสำคัญ : การประพันธ์/เดี่ยวระนาดเอก/เทวาประสิทธิ์/ประกวดดนตรีไทย

[1]อาจารย์ สาขาดนตรีศึกษา คณะศิลปศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
[1]a lecturer in Music Education, Faculty of Art Education, Bunditpatanasilpa Institute

Abstract

This academic article' aim is to present a Ranad Ek solo version musical composition guideline that has been used in a Thai national musical instrument solo competition, Serm Prasobkarn Seubsan Sangkitsil Thai, organized by Bansomdejchaopraya Rajabhat University, in 2021, during its Bansomdej Music Center 50th anniversary and the death anniversary of Somdej Chaophraya Borom Maha Sri Suriyawongse's (Chuang Bunnak). Each if the contestants picked one out of three song chan musics: Karawek Lek, Krop Jakrawan, and Thewa Prasit. In this competition, Thewa Prasit was the choice of the contestant sent by our team. Then all contestants had to recompose the chosen song as Ranad Ek solo version chan diao music. Thewa Prasit contains two sections with beautiful melodies and easy to memorize. Our re-composed version contains all techniques of playing Thai classical Ranad Ek. In the first section of the song various techniques were used such as, Sabat, Sadaw, and Kayi. Then the first section was played for a second round, but with different techniques, Rua Kab Luk Kab Dok, and Dtee Keb Ku Paet. The whole round of the second section was played through trembling beat technique, Dtee Rua, which was quite a challenge for an elementary student to do, as it required a higher level of skills to do it. The music composer was well aware about the difficulty of this Dtee Rua technique, so he chose not to add any extra notes into the music sheet, but rather keep it as original and simple as possible for the musician. And finally, the whole second section was played again using Dtee Ku Paet technique. This time around, the composer composed this melodic section in a more interesting

style, Klon Faak (Goal-delayed melodic phrases). After all, the musician has very well played the re-composed version of Thewa Prasit song and won first prize, a gold medal, of this competition.

Keywords : Composition/Ranad Ek Solo/Thewa Prasit/Thai music contest

บทนำ

ดนตรี เป็นสิ่งที่ให้ความบันเทิงรื่นเริงใจ เหมือนกันทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด ภาษาใดดนตรีไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ ที่ใดมีเสียงดนตรี ที่นั่นเต็มไปด้วยไมตรีจิต ไม่ว่าประเทศที่เจริญแล้วหรือยังไม่เจริญ มนุษย์กับดนตรีเป็นของคู่กัน ประเทศไทยเราก็มีดนตรีมาแต่โบราณ มีการถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น และมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (ช่อทิพย์ ภู่มณี**,** 2564: 258)

หากพูดถึงดนตรีไทยในปัจจุบันนั้น ต้องยอมรับว่าได้เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสนใจและมีความสามารถในดนตรีไทยได้มีพื้นที่ในการแข่งขันมากขึ้น ซึ่งพบว่ามีหลากหลายรายการ และเวทีการแข่งขันที่ใช้ในการประกวด มีทั้งรูปแบบของการบรรเลงรวมวงและการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภท แน่นอนว่าในแต่ละรายการมีผู้ที่สนใจสมัครเข้าแข่งขันเป็นจำนวนมากในแต่ละรายการ ทำให้เด็กไทยได้มีพื้นที่ในการแสดงฝีมือ และได้เปิดโลกทัศน์ของดนตรีไทยมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรายการแข่งขันศิลปหัตถกรรมระดับชาติ รายการประลองเพลง ประเลงมโหรี รายการประกวดดนตรีไทยศรทอง และรายการประกวดดนตรีไทยอื่นๆ ที่มีการจัดประกวดขึ้นตามวาระนั้นๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีกฎเกณฑ์ในการประกวดที่เป็นมาตรฐาน เมื่อมีพื้นที่ในการแสดงฝีมือมากขึ้น วงการดนตรีไทยก็จะได้เมล็ดพันธุ์ใหม่ของดนตรีไทยเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ในแต่ละรายการเราจะได้เห็นผู้เข้าประกวดที่เป็นนักเรียนทั้งในระดับพื้นฐาน ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา มาแสดงโชว์ฝีมือในการประกวดเครื่องดนตรีต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีจุดเด่นที่แตกต่างกันไป แต่แน่นอนว่าทุกเวทีการประกวดต้องมีการแพ้ ชนะ อันเป็นเรื่องปกติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าใครสามารถเตรียมตัวฝึกซ้อมในการแข่งขันมาได้ดีกว่ากัน สำหรับตัวผู้เขียนเองมีมุมมองว่าในการประกวดดนตรีไทยนั้น เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่เราจะได้เห็นฝีมือของเด็กรุ่นใหม่ที่มีใจรักในดนตรีไทย ทุกคนย่อมที่จะเตรียมตัวฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ส่วนผลจะเป็นอย่างไรนั้นไม่สำคัญเท่ากับตัวผู้

เข้าแข่งขันเองที่จะได้รับประสบการณ์ใหม่ในชีวิตนักดนตรีไทย ได้พัฒนาทักษะและความรู้เพิ่มขึ้นแน่นอน

นอกจากเวทีการประกวดดนตรีไทยระดับชาติที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ในปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมีนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้จัดรายการประกวดดนตรีไทย โดยชื่อว่า (การประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยและขับร้องระดับชาติ “เสริมประสบการณ์ สืบสานสังคีตศิลป์ไทย” งานสัปดาห์เชิดชูเกียรติและการจัดงานวันคล้ายวันพิราลัยสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุญนาค) ปีพุทธศักราช 2564 และวาระครบ 50 ปี ดนตรีบ้านสมเด็จฯ) โดยแบ่งเป็นการประกวด 3 ระดับ คือ ระดับประมถมศึกษา ระมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีรายการประกวดเดี่ยวและดนตรีหลายประเภท ในโอกาสนี้ตัวผู้เขียนได้มีโอกาสรับเชิญให้เป็นผู้ฝึกซ้อมเดี่ยวระนาดเอกให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเทศบาลหางดงประชาคมสร้างสรรค์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเกณฑ์ระบุเพลงที่ใช้ในการประกวดของระดับประถมศึกษา เป็นเพลงประเภท 2 ชั้น มีให้เลือก 1 ในจำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลงการเวก สองชั้น เพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น และเพลงครอบจักวาวาล สองชั้น โดยตัวผู้เขียนได้พิจารณาในการเลือกเพลงเพื่อจะนำมาทำเป็นทางเดี่ยวสำหรับระนาดเอก เห็นควรว่าเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น เหมาะสมที่จะนำมาทำทางเดี่ยวมากที่สุด เนื่องจากพิจารณาทำนองเพลงมีความคิดว่ามีท่วงทำนองที่เป็นเอกลักษณ์จดจำง่ายและถ้ามาทำเป็นทางเดี่ยวจะไม่ยากจนเกินไป

เพลงเทวาประสิทธิ์

เพลงเทวาประสิทธิ์ อัตรา 2 ชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มี 2 ท่อน ท่อนละ 4 จังหวะ ใช้ขับร้องในการแสดงโขนละคร สมเด็จพระบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ได้ทรงพระนิพนธ์เพลงนี้ขึ้นเป็นเพลงเถาเมื่อ พ.ศ. 2471 ต่อมาใน พ.ศ. 2483 ได้ทรงแก้ไขใหม่ทั้งทางร้องและทางดนตรี ทรงบันทึกโน้ตสากลประทานนายเทวาประสิทธิ์

พาทยโกศล เพลงนี้เผยแพร่ในกลุ่มศิษย์จางวางทั่ว พาทยโกศล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2549: 183) เพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น มักนิยมนำมาใช้ในการบรรเลงรับร้องประกอบการแสดง จะไม่พบว่าไม่นิยมนำมาใช้เพื่อทำเป็นทางเดี่ยวเครื่องดนตรี

ความหมายการบรรเลงเพลงเดี่ยว

ในวงการดนตรีไทยนับว่าเพลงเดี่ยวเป็นเพลงที่ใช้ทักษะปฏิบัติด้านฝีมือมากที่สุด บุคคลที่บรรเลงเพลงเดี่ยวได้นั้นต้องได้รับการถ่ายทอดและฝึกฝนทักษะปฏิบัติทางด้านดนตรีมาอย่างชำนาญเพราะในกระบวนการของเพลงเดี่ยวจะมีวิธีการบรรเลงของเครื่องดนตรีครบทุกอย่าง ซึ่งผู้ประพันธ์ได้วางจุดมุ่งหมายของเพลงเดี่ยวได้อย่างสนิทสนม อีกทั้งการปรุงแต่งทำนองอย่างวิจิตรพิสดารยิ่งนัก ซึ่งกล่าวได้ว่าเพลงเดี่ยวนั้นเป็นวิชาความรู้และอาวุธที่สำคัญของนักดนตรีไทย เพลงเดี่ยวที่นิยมกันทั่วไป ได้แก่ เพลงแขกมอญสารถี พญาโศก ลาวแพน นกขมิ้น เชิดนอก กราวใน ทยอยเดี่ยว อาหนู อาเฮีย แป๊ะ การเวก ม้าย่อง นารายณ์แปลงรูป ดอกไม้ไทร ต่อยรูป เป็นต้น ลำดับขั้นตอนของการเดี่ยวนั้นจะเป็นการเดี่ยวด้วยเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นในวงดนตรี มักจะเป็นวงปี่พาทย์และเริ่มด้วย ปี่ใน ระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้ม ตามลำดับ ส่วนจะบรรเลงเพลงใดก่อน ขึ้นอยู่กับความพร้อมของนักดนตรีที่ร่วมวงกันอยู่ รวมทั้งสถานการณ์ในขณะนั้น ในการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์จะมีเครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่บรรเลงร่วมกับการเดี่ยว ได้แก่ กลองสองหน้าและฉิ่ง ซึ่งจะเป็นผู้กำกับจังหวะให้ วิธีการประพันธ์หรือการทำทางเดี่ยวเครื่องดนตรีนั้น เป็นวิชาความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาอันแยบคาย ผู้ที่ประพันธ์จะต้องเรียนรู้และเข้าใจในหลักการของการประพันธ์เพลงเดี่ยวว่ามีระเบียบแบบแผนอย่างไรบ้าง อีกทั้งยังต้องสามารถบรรเลงเพลงเดี่ยวจนแตกฉานและชำนาญการก็จะยิ่งส่งผลให้การประพันธ์เพลงเดี่ยวเกิดความถูกต้องสมบูรณ์สละสลวย เมื่อไปบรรเลงที่ไหนหรือถ่ายทอดให้กับใคร ก็จะสามารถบ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของสายการ

เรียนรู้ที่สืบทอดและยังเป็นเอกลักษณ์ของผู้ประพันธ์เพลงเดี่ยวอีกด้วย (พงศ พิชญ์ แก้วกุลธร และคณะ, 2558: 203)

เดี่ยว เป็นวิธีการบรรเลงชนิดหนึ่ง ซึ่งใช่เครื่องดนตรีบรรเลงแต่อย่างเดียว (ไม่นับเครื่องประกอบจังหวะ) การบรรเลงชนิดนี้มีความประสงค์อยู่ 3 ประการ คือ 1. เพื่ออวดทาง (วิธีการดำเนินทำนองเพลง) 2. เพื่ออวดความแม่นยำ และ 3. เพื่ออวดฝีมือ เพราะฉะนั้นที่เรียกว่าการบรรเลงเดียวจึงมิได้หมายความแคบๆ แต่เพียงการบรรเลงคนเดียว ต้องหมายตลอดถึงทางก็สมควรที่จะเป็นทางเดี่ยว เช่น มีโอดพันมีโลดโผนต่างๆ ตามสมควรแก่เครื่องดนตรีนั้นๆ เพื่อให้ถูกความประสงค์ทั้ง 3 ประการ (มนตรี ตราโมท, 2540)

มนตรี ตราโมท ได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการบรรเลงเพลงเดี่ยว ซึ่งความหมายได้กล่าวถึงการอวดฝีมืออยู่ 3 ประการดังนี้

ประการแรก คือ ทำนองเพลงที่ครูได้ประพันธ์ขึ้นไว้ได้อย่างวิจิตรพิสดารสมควรที่จะบรรเลงอวดฝีมือได้

ประการที่สอง คือ ผู้บรรเลงต้องมีความแม่นยำ จดจำทำนองเม็ดพรายและวิธีการที่ครูผู้แต่งได้ประดิษฐ์ไว้อย่างถี่ถ้วนทุกประการ

ประการที่สาม คือ ผู้บรรเลงมีความสามารถบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ ได้ตามที่ครูผู้แต่งประดิษฐ์ไว้ ไม่ว่าจะโลดโผนหรือพลิกแพลงเพียงใด ก็สามารถทำได้ถูกต้องคล่องแคล่วไม่มีบกพร่อง (มนตรี ตราโมท, 2538: 32)

นอกจากนี้ครูมนตรี ตราโมท ได้อธิบายความหมายของการบรรเลงเพลงเดี่ยว และองค์ประกอบของการบรรเลงเพลงเดี่ยวไว้ดังนี้

การบรรเลงเพลงเดี่ยวนั้น มิใช่หมายความว่าต้องบรรเลงคนเดียวแล้วจะเป็นการบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงเดี่ยวนั้น เพลง ทำนอง และผู้บรรเลงจะต้องเหมาะสมที่จะเป็นการบรรเลงเดี่ยวด้วยจึงจะใช้ได้ อันที่จริงการบรรเลงเดี่ยวนั้น มิใช่ว่าจะบรรเลงผู้เดียวจริงๆ เวลาบรรเลงเพลงเดี่ยว

มักจะมีเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เช่น โทน-รำมะนา หรือสองหน้า และฉิ่ง สำหรับควบคุมหน้าทับบรรเลงไปด้วย (มนตรี ตราโมท, 2538: 45)

บุญช่วย โสวัตร ได้อธิบายลักษณะพิเศษที่สำคัญของเพลงเดี่ยวไว้ 10 ประการ มีใจความดังนี้

1. ความเป็นเลิศในความจำ
2. ความพิสดารในเชิงสำนวนกลอนเพลงที่ผู้ประพันธ์เพลงได้ประดิษฐ์ไว้
3. สมรรถภาพในการบังคับเครื่องดนตรีของนักดนตรีผู้บรรเลง
4. สมรรถภาพในการบังคับเสียงของเครื่องดนตรี
5. สมรรถภาพในการใช้พลังงานเหมาะสม หรือความคงทนแห่งกำลัง
6. สมรรถภาพในการใช้สมาธิเข้าควบคุมการบรรเลง
7. ความพิเศษในการสอดใส่อารมณ์
8. ความเป็นเลิศในการใช้สติปัญญาในเชิงการประพันธ์เพลง
9. สมรรถภาพในการใช้ความเร็ว (ไหว)
10. สมรรถภาพการบูรณาการความสามารถพิเศษเข้าด้วยกัน (บุญช่วย โสวัตร, 2531: 6)

ในการนี้สามารถสรุปได้ว่าเพลงเดี่ยวนั้นเป็นเพลงที่ใช้ในการอวดฝีมือของผู้บรรเลงที่จะถ่ายทอดออกมาอย่างไรให้เหมาะสมกับการบรรเลงเดี่ยวในเครื่องดนตรีนั้นๆ อีกประการหนึ่งคือเป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาของผู้ประพันธ์ทางเดี่ยวว่าแต่ละท่านสามารถคิดทางเพลงออกมาได้วิจิตรเพียงใด ซึ่งรายละเอียดของเพลงเดี่ยวในเครื่องดนตรีแต่ละประเภทจะมีลักษณะทางเพลงต่างกันไป ในส่วนของระนาดเอกนั้น หากจะทำเพลงเดี่ยวสำหรับระนาดเอกจะต้องอาศัยองค์ประกอบของทางเดี่ยวระนาดเอก ได้แก่ การสะบัด การขยี้ การรัวคาบลูกคาบดอก การรัวทำนอง และดำเนินกลอนแบบเก็บ ยกตัวอย่างให้เห็นคือเพลงพญาโศก เรียกได้ว่าเป็นเพลงที่เหมาะที่สุดสำหรับเดี่ยวระนาดเอก เหตุเพราะเป็นเพลงท่อนเดียว ทางระนาดสามารถแสดงทาง

เดี่ยวได้ครบองค์ประกอบ โดยเที่ยวแรกจะเป็นการตีสะบัด ขยี้ เที่ยวที่ 2 จะเป็นการตีแบบรัวคาบลูกคาบดอก เที่ยวที่ 3 เป็นการตีแบบรัวทำนองทั้งท่อน และเที่ยวที่ 4 เป็นการดำเนินกลอนทางเก็บ แสดงให้เห็นว่าเป็นเพลงเดี่ยวของระนาดเอกที่ถ่ายทอดกลวิธีพิเศษออกมาได้ครบที่สุด นอกจากนี้การที่จะบรรเลงเดี่ยวได้นั้น ผู้บรรเลงจะต้องพร้อมด้วยความแม่นยำและการใช้กลวิธีพิเศษต่างๆ โดยไม่มีข้อบกพร่อง ซึ่งในการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทย ผู้เขียนได้เลือกเพลงที่ใช้มาทำทางเดี่ยวสำหรับระนาดเอก และยึดปฏิบัติการประพันธ์ทางเดี่ยวจากเพลงเดี่ยวพญาโศก โดยคำนึงถึงการใช้กลวิธีต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับผู้บรรเลง

การประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยระดับชาติ



ภาพที่ 1 ประกาศรับสมัครเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยและขับร้องระดับชาติ
ที่มา : Facebook ดนตรีไทย-มรภ.บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ในการประกวด ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าประกวดว่าต้องเป็นนักเรียน หรือนักศึกษาในระดับชั้น

ได้แก่ ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า, มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า โดยผู้สมัคร 1 คน สามารถเข้าประกวดได้เพียง 1 รายการเท่านั้น และได้กำหนดประเภทของการแข่งขัน ประกอบด้วย การขับร้องเพลงไทย, การบรรเลงเดี่ยวซอสามสาย, การบรรเลงเดี่ยวซอด้วง, การบรรเลงเดี่ยวซออู้, การบรรเลงเดี่ยวจะเข้, การบรรเลงเดี่ยวขิม 7 หย่อง, การบรรเลงเดี่ยวขลุ่ยเพียงออ, การบรรเลงเดี่ยวปี่ใน, การบรรเลงเดี่ยวระนาดเอก, การบรรเลงเดี่ยวระนาดทุ้ม, การบรรเลงเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ และการบรรเลงเดี่ยวฆ้องวงเล็ก

จากรายละเอียดการประกวดดังกล่าว ผู้เขียนได้รับหน้าที่เป็นผู้ฝึกซ้อมให้แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาลหางดงประชาคมสร้างสรรค์ จังหวัดเชียงใหม่ จากการเชิญชวนของครูเจริญ ขวัญใบงิ้ว ตำแหน่งครูผู้สอนดนตรีไทย โดยได้ส่งเด็กนักเรียนเข้าประกวดแข่งขันรายการเดี่ยวระนาดเอกหนึ่งรายการ ได้แก่ เด็กชายศุภฤกษ์ ใบงิ้ว นักเรียนระดับชั้นประถามศึกษาปีที่ 6 ซึ่งตามผู้เขียนที่ได้กล่าวไว้ตอนแรกว่าได้นำเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น นำมาประพันธ์เป็นทางเดี่ยวในครั้งนี้ โดยทางกองประกวดได้กำหนดโน้ตทำนองหลักสำหรับการประพันธ์ทางเดี่ยว ดังนี้

โน้ตทำนองหลัก เพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น

หน้าทับปรบไก่ 2 ชั้น

ท่อน 1

- - - ล	- ด ด ด	- - - ร	- ด ด ด	- ล - ซ	ซ ซ - ด	ด ด - ร	ร ร - ม
- ด ร ม	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ม	- ซ - ด	- ร - ม	- ซ - ม	- ร - ด
- - - ร	- ร - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ท ร ล	ทล ซ ม	- ร - ม	ล ซ - ล
- ร ด ล	- ซ - ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ซ - ล	- ซ - ม	ม ม - ร	ร ร - ด

กลับต้น

ท่อน 2

- - - ท	- ท - ท	- รำ - ท	- ล - ซ	- ล ดำ ล	ซ ม - ซ	- ม - -	ฟซ ล -ดำ
- - - รำ	- รำ - รำ	- มำ - รำ	- ดำ - ท	- ซ ซ ซ	- ล - ท	- ล - ท	- ดำ - รำ
- - - รำ	- รำ - รำ	- ซ ล ท	- รำ - มำ	- ซำ - ลำ	- ซำ - มำ	มำ มำ - รำ	รำ รำ - ท
- ท - ท	ท ท - ล	ล ล - ซ	ซ ซ - ม	- ร - ซ	- ล - ท	- รำ - ท	- ล - ซ

กลับต้น

การประพันธ์ทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น

ในการนำเสนอแนวคิดการประพันธ์เดี่ยวระนาดเอกเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น ผู้เขียนขออธิบายศัพท์สังคีต เกี่ยวกับกลวิธีพิเศษสำหรับระนาดเอก ดังนี้

1. การตีฉาก คือวิธีการตีให้มือทั้งสองลงพร้อมกัน ได้น้ำหนักเท่ากัน

2. การตีสงมือ หรือการตีสิม คือการตีเก็บสองมือพร้อมกัน โดยให้เสียงลงเท่ากันแล้วรีบยกมือขึ้นโดยเร็ว

3. การตีกรอ คือวิธีการตีคู่ต่างๆ สองมือสลับกันโดยละเอียด ด้วยน้ำหนักทั้งสองมือเท่ากัน โดยมือซ้ายต้องลงก่อนมือขวา

4. การตีสะเดาะ คือการตีคู่แปด 3 ครั้ง ห่างเท่าๆ กันโดยเร็ว และตียืนเฉพาะเสียงเดียวเท่านั้น

5. การตีสะบัด คือการตีคู่แปด 3 ครั้ง ห่างเท่าๆ กันโดยเร็ว ให้เสียงเคลื่อนที่เป็นคู่เสียงต่างๆ ดังนี้

- การตีสะบัดสองเสียง คือการตีคู่แปด 3 ครั้ง 2 เสียง ห่างเท่าๆ กันโดยเร็ว

- การตีสะบัดสามเสียง คือการตีคู่แปด 3 ครั้ง 3 เสียง ห่างเท่าๆ กันโดยเร็ว

- การตีสะบัดข้ามเสียง คือการตีคู่แปด 3 ครั้ง ห่างเท่าๆ กันโดยเร็วแต่ไม่เรียงเสียง

-การตีสะบัดร่อน คือการตีคู่แปด 3 ครั้ง ห่างเท่าๆ กันโดยเร็ว ให้

เสียงเคลื่อนที่เป็นคู่เสียงต่างๆ ด้วยวิธีเปิดหัวไม้เพียงให้สัมผัสกับผิวลูกระนาดแต่ละลูกโดยเร็ว อาจจะชุดเดียวกัน หรือติดต่อกันหลายๆ ชุดก็ได้

6. การตีกระพือ คือวิธีการตีเน้นคู่แปด ให้เสียงดังกว่าปกติอย่างเป็นระเบียบ และหรือ เร่งจังหวะด้วยจุดประสงค์เฉพาะกิจ

7. การตีรัว คือการตีสลับมือ มือซ้ายลงก่อนมือขวา ตีรัวให้ละเอียดมากๆ

- การรัวลูกเดียว
- การตีรัวเป็นคู่ต่างๆ
- การตีรัวขึ้น รัวลง คือวิธีการตีรัวเคลื่อนที่จากเสียงหนึ่งไปอีกเสียงหนึ่ง
- การตีรัวคาบลูกคาบดอก คือวิธีการตีรัวเป็นทำนองเป็นวรรคตอนต่อด้วยการตีเก็บเป็นทำนองวรรคตอน
- การตีรัวเป็นทำนอง (รัวพื้น) คือวิธีการดำเนินทำนองเพลง ด้วยการตีรัวตลอดทั้งท่อน
- การตีรัวกรอด คือวิธีการตีรัวโดยบังคับเสียงช่วงท้ายให้สั้นลง โดยวิธีกดหัวไม้ตี
- การตีรัวกรุบ คือวิธีการตีรัวโดยการกดหัวไม้ตี บังคับให้เสียงสั้นลงอย่างฉับพลันในช่วงเริ่มต้น
- การตีรัวดุ คือวิธีการตีรัวโดยเน้นกล้ามเนื้อแขนและหัวไหล่พร้อมทั้งเกร็งข้อมือ นิ้วชี้กดหัวไม้เพื่อให้เสียงมีน้ำหนักดังหนักแน่น
- การตีรัวเสียงโต มีวิธีคล้ายกับการตีรัวดุ แต่บังคับให้เสียงโปร่งกว่าโดยไม่กดหัว-ไม้และนิ้วชี้ เรียกว่ารัวแบบเปิดหัวไม้
- การตีรัวฉีกอก คือวิธีการตีรัวแยกมือออกจากกัน ไปหาเสียงต่างๆ
- การตีรัวก้าวก่าย คือวิธีการตีรัวดำเนินทำนองด้วยวิธีพิเศษในลักษณะการตีสลับมือสลับเสียงเป็นทำนองต่างๆ
- การตีรัวไขว้มือ คือวิธีการตีด้วยมือซ้ายอยู่เสียงหนึ่งแล้วใช้มือขวาไขว้มือซ้ายตีรัวคู่เสียงต่างๆ ตีไขว้เป็นคู่เสียงอยู่กับที่ หรือตีไขว้เป็นคู่เสียงเลื่อน

ขึ้นหรือเลื่อนลงตามทำนองเพลง

- การตีรัวกระพือ คือวิธีการตีรัวโดยเร่งเสียงให้ดังกว่าปกติ
- การตีรัวปริบ คือวิธีการตีรัวแต่กดไม้ให้สั่นสะเทือนน้อยที่สุดและห้ามเสียงโดยวิธีการกดหัวไม้ที่เสียงสุดท้าย

8. การตีขยี้ คือวิธีการตีให้ถี่กว่าการตีเก็บเป็นสองเท่า

9. การตีตวาด คือวิธีการตีเน้นเสียงมือขวาให้หนักในเสียงแรกๆ

10. การตีกวาด คือวิธีการตีโดยใช้ไม้ตีลากไปบนผืนระนาด จะเป็นจากเสียงสูงมาหาเสียงต่ำ หรือเสียงต่ำมาหาเสียงสูงก็ได้

11. การตีเน้น คือวิธีการตีที่ดังกว่าปกติ

12. การตีถ่างมือ คือวิธีการตีเก็บคู่แปด ผสมแยกคู่เสียง

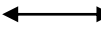
13. การตีปริบ คือวิธีการตีเช่นเดียวกับการตีกรอ แต่กดไม้ให้สั่นสะเทือนน้อยที่สุดและห้ามเสียงโดยวิธีการกดหัวไม้ที่เสียงสุดท้าย (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา, 2538: 87-88)

สำหรับการประพันธ์ทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น เพื่อใช้ในการแข่งขันประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยระดับชาติ ระดับประถมศึกษา ผู้เขียนได้นำเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น ที่ทางกองประกวดได้กำหนดโน้ตทำนองหลักมาเป็นเกณฑ์ในการประกวดครั้งนี้ ผู้เขียนได้ประพันธ์ทางเดี่ยวสำหรับระนาดเอกเป็นการบรรเลงท่อนละ 2 เที่ยว ในท่อนที่ 1 เป็นการใช้กลวิธีพิเศษในการสะบัด การขยี้ การสะเดาะ และการตีรัวคาบลูกคาบดอก ส่วนท่อนที่ 2 เป็นการตีรัวทำนอง 1 เที่ยว และการตีเก็บเป็นคู่แปด 1 เที่ยว โดยได้คำนึงถึงผู้บรรเลงเป็นหลักว่าสามารถบรรเลงได้หรือไม่ โดยการประพันธ์ทางเดี่ยวได้มีการตรวจสอบทักษะการบรรเลงเดี่ยวของผู้บรรเลงว่ามีพื้นฐานทักษะอยู่ในระดับใด จึงประพันธ์ทางและใช้กลวิธีพิเศษต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้บรรเลง ในการนี้ผู้เขียนจะนำเสนอแนวทางการประพันธ์ทางเดี่ยวจากโน้ตที่ได้บันทึกเป็นทางเดี่ยวสำหรับระนาดเอก โดยจะนำเสนอให้เห็นแนวทางการประพันธ์ไปทีละท่อน

สัญลักษณ์แทนการบันทึกโน้ตสำหรับศัพท์ที่ใช้ในเพลงเดี่ยว

 แทนการสะบัด

 แทนการสะเดาะ

 แทนการรัวทำนอง

กำหนดใช้สัญลักษณ์การบันทึกโน้ตเป็นตาราง 8 ห้อง / 2 บรรทัด

ตัวอย่างเช่น

ตาราง	ห้องที่ ๑	ห้องที่ ๒	ห้องที่ ๓	ห้องที่ ๔	ห้องที่ ๕	ห้องที่ ๖	ห้องที่ ๗	ห้องที่ ๘
มือขวา	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
มือซ้าย	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

โน้ตเดี่ยวระนาดเอกเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น

บันทึกโน้ต: อาจารย์รณฤทธิ์ ไหมทอง

ท่อน 1 (เที่ยว 1)

ดรม-ซล	ซดˌ-ดˌดˌดˌ	มˌรˌดล	-รˌมˌรˌดล-ดˌ	ทลซร	ซลท-ดˌ	ทดˌรˌมˌรˌดˌรˌ	ดˌทลดˌทลซม
ดฺรฺม-ซฺล	ซฺด-ดดด	มรดลฺ	-รมรดลฺ-ด	ทลซร	ซลฺท-ด	ทฺดรมรดร	ดทลฺดทลฺซม

รˌดล-ซม	มมม-รด	ซลท-ลทด	ทดร-ดรม	ซลท-ลซ	ฟมรมซ-ม	ซลดˌรˌ	รˌมˌรˌ-มˌดˌ
รดล-ซฺม	มฺมฺม-รฺด	ซฺลฺท-ลฺทด	ทฺดฺร-ดรฺม	ซฺลฺท-ลฺซ	ฟฺมฺรฺมซ-ม	ซฺลฺดร	รมร-มด

ดˌรˌมˌ-มˌมˌมˌ	มˌรˌดˌ-รˌรˌรˌ	รˌดล-ดˌดˌดˌ	ทลซ-ลลล	ซลท-รˌล	ทลซม	รดทด	รดทล
ลซม-มฺมฺม	มฺรฺด-รฺรฺรฺ	รฺดล-ดดด	ทลฺซ-ลลฺลฺ	ซฺลฺท-รลฺ	ทลฺซฺม	รฺดฺทด	รฺดฺทลฺ

ทซลท	ดลทด	รทดร	มดรม	ซรมซ	ลมซล	ดˌลซร	ซมรด
ทฺซฺลฺท	ดลฺทดฺ	รฺทดฺรฺ	มฺดฺรฺม	ซฺรฺมฺซ	ลมฺซลฺ	ดˌลฺซฺรฺ	ซฺมฺรฺดฺ

การประพันธ์ทางเดี่ยวเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น ในท่อนที่ 1 เที่ยวแรกผู้ประพันธ์กำหนดให้เป็นการขึ้นเพลงด้วยวิธีการ สะบัดขึ้นเพลง ผสมการกับตีสะเดาะ และมีการขยี้ในช่วงท้ายประโยคที่ 1 เพื่อแสดงถึงการขึ้นเพลงที่เหมาะสมกับเพลงเดี่ยว โดยใช้กลวิธีพิเศษที่ไม่ยากจนเกินไปสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งผู้บรรเลงสามารถบรรเลงได้เป็นอย่างดี ในท่อนนี้จะเป็นการประพันธ์ที่ใช้กลวิธีพิเศษ การสะบัด การขยี้ การสะเดาะผสมกับการดำเนินกลอนระนาดที่ยังคงยึดทำนองหลัก เป็นการดำเนินกลอนที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน จะสังเกตได้ว่าในเที่ยวแรกผู้ประพันธ์จะเน้นไปที่การสะบัดและการสะเดาะเป็นหลัก เนื่องจากผู้บรรเลงสามารถปฏิบัติในส่วนนี้ได้ดีกว่าการตีแบบขยี้ ซึ่งเป็นการแสดงในส่วนของจุดเด่นในทักษะของผู้บรรเลงให้มากที่สุด ในส่วนของแนวการบรรเลงในช่วงแรกจะอยู่ในจังหวะปานกลางไม่ช้า ไม่เร็วจนเกินไป เนื่องจากเป็นเพลงประเภท สองชั้น โดยการเพิ่มแนวในการบรรเลงจะเริ่มเร่งจังหวะขึ้นตั้งแต่ประโยคที่ 4 เพื่อส่งแนวสู่การบรรเลงสำหรับเที่ยวกลับ ทำให้สามารถบรรเลงกลวิธีคาบลูกคาบดอกได้ในแนวจังหวะที่เหมาะสม

ท่อน 1 (เที่ยว 2)

-ซู-ด-ซู-ด	-ซู-ด-ซู-ด	-ซู-ดำ-ซู-ดำ	-ซู-ดำ-ซู-ดำ	-ท-ซ-ท-ท	-ดำ-ล-ดำ-ดำ	-รำ-ท-รำ-รำ	-มำ-ดำ-มำ-มำ
ซู-ซู-ซู-ซู-	ซู-ซู-ซู-ซู-	ซู-ซู-ซู-ซู-	ซู-ซู-ซู-ซู-	ล-ล-ล-ล-	ท-ท-ท-ท-	ดำ-ดำ-ดำ-ดำ-	รำ-รำ-รำ-รำ-

ดำลซร	ซมรด	ทลซล	ทดรม	รมซล	ซดำรมำ	ดำรำท	ดมำรำดำ
ดลฺซรฺ	ซมฺรดฺ	ทลฺซลฺ	ทดรฺม	รฺมฺซลฺ	ซดรม	ดรลฺทฺ	ดมรด

ซลทซ	ลทดำรำ	ดมำรำดำ	มำรำดำล	-มำ-ดำ-มำ-มำ	-ดำ-มำ-มำ-ดำ	-ดำ-ล-ดำ-ดำ	-ล-ดำ-ดำ-ล
ซลฺทฺซ	ลฺทดร	ดมรด	มรดลฺ	รำ-รำ-รำ-รำ-	รำ-รำ-รำ-รำ-	ท-ท-ท-ท-	ท-ท-ท-ท-

ดำลซร	ซมรด	ทลซล	ทดรม	รมซล	ซดำรมำ	ดำรำท	ดมำรำดำ
ดลฺซรฺ	ซมฺรดฺ	ทลฺซลฺ	ทดรฺม	รฺมฺซลฺ	ซดรม	ดรลฺทฺ	ดมรด

การประพันธ์ในเที่ยวที่ 2 เป็นการตีแบบรัวคาบลูกคาบดอก โดยยังคงยึดลูกตกของทำนองหลักไว้ ในการกลับต้นเป็นการตีรัวแบบง่ายๆ คือ การตีรัวยืนที่เสียงเดียวสลับเสียงต่ำและเสียงสูง สังเกตได้ใน 4 ห้องแรก จากนั้นจะเป็นการตีแบบรัวทำนองขึ้นไปที่ละเสียง ซึ่งเป็นการตีรัวแบบพื้นฐานไม่ยากจนเกินไป ในประโยคที่ 2 สังเกตจาก 4 ห้องสุดท้ายจากเป็นการตีรัวทำนองที่ยากขึ้นมาจากแบบแรก การรัวในลักษณะนี้จะสามารถตีได้หลายแบบ ขึ้นอยู่กับความคล่องตัวของผู้บรรเลง ซึ่งผู้เขียนได้ใช้การรัวทำนองแบบง่ายที่สุด มีการเคลื่อนที่ของมือเพียงสองกลุ่มเสียง เมื่อนำไปทดสอบกับผู้บรรเลงในหลายๆ รูปแบบ ปรากฏว่าผู้บรรเลงสามารถบรรเลงรัวในลักษณะนี้ได้เพียงแบบเดียวเท่านั้น การบรรเลงรัวทำนองในลักษณะนี้จึงใช้ในหลายๆ ช่วงการบรรเลง เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดระหว่างการบรรเลง

ท่อน 2 (เที่ยว 1)

-ร-ม-ร-ซ	-ท-ซ-ท-ท	-ท-มˌ-มˌ-ท	-ซ-ท-ท-ซ	-ด-ม-ซ-ม	-ด-ม-ซ-ซ	-ม-ล-ดˌ-ล	-ม-ล-ดˌ-ดˌ
ร-ร-ร-ร-	ล-ล-ล-ล-	รˌ-รˌ-รˌ-รˌ	ล-ล-ล-ล-	ร-ร-ร-ร-	ร-ร-ซ-	ซ-ซ-ซ-ซ	ซ-ซ-ด-

-ท-ซ-ท-ท	-รˌ-ท-รˌ-รˌ	-มˌ-ดˌ-มˌ-มˌ	-ท-รˌ-รˌ-ท	-ซ-ท-ท-ซ	-ท-ซ-ท-ท	-ท-รˌ-รˌ-ท	-รˌ-ท-รˌ-รˌ
ล-ล-ล-ล-	ดˌ-ดˌ-ดˌ-ดˌ	รˌ-รˌ-รˌ-รˌ	ดˌ-ดˌ-ดˌ-ดˌ	ล-ล-ล-ล-	ล-ล-ล-ล-	ดˌ-ดˌ-ดˌ-ดˌ	ดˌ-ดˌ-ดˌ-ดˌ

-ร-รˌ-ร-รˌ	-ร-รˌ-ร-รˌ	-ท-ซ-ท-ท	-มˌ-ท-มˌ-มˌ	-ซ-มˌ-ซ-มˌ	-ม-มˌ-ม-มˌ	-ร-รˌ-ร-รˌ	-ทฺ-ท-ทฺ-ท
ล-ร-ล-ร-	ล-ร-ล-ร-	ล-ล-ล-ล-	รˌ-รˌ-รˌ-รˌ	ซ-ซ-ซ-ซ-	ม-ม-ม-ม-	ร-ร-ร-ร-	ทฺ-ทฺ-ทฺ-ทฺ-

-ทฺ-ท-ทฺ-ท	-ล-ล-ล-ล	-ซ-ซ-ซ-ซ	-ม-ม-ม-ม	ฟมรม	ฟซลท	ซลมฟ	ซทลซ
ฟ-ทฺ-ฟ-ทฺ-	ม-ล-ม-ล-	ร-ซ-ร-ซ-	ทฺ-ม-ทฺ-ม-	ฟมรม	ฟซลท	ซลมฟ	ซทลซ

การประพันธ์ในท่อน 2 เที่ยวแรก ผู้ประพันธ์ได้ใช้กลวิธีการตีรัวทำนองเกือบทั้งทั้งท่อน เนื่องจากในท่อนนี้ตั้งใจจะประพันธ์เพื่อแสดงความสามารถในการบรรเลงรัวทำนอง โดยได้เลือกใช้สำนวนกลอนที่ผู้

บรรเลงสามารถบรรเลงได้ ในสำนวนรัวทำนองจะมีความคล้ายคลึงกับท่อน 1 เที่ยวที่ 2 การเคลื่อนที่ของทำนองจะเป็นการใช้สำนวนกลอนที่ให้ลูกระนาดไม่ห่างกันมาก เพื่อความคล่องและสะดวกต่อการบรรเลง นอกจากการรัวทำนองแล้วยังมีการใช้สำนวนของการบรรเลงเหวี่ยงมือเป็นคู่ 8 ซึ่งผู้ประพันธ์จะใส่ไว้ในช่วงท้ายๆ เพลง สังเกตจากโน้ตในประโยคที่ 3 ช่วงวรรคหลังถึงวรรคแรกของประโยคที่ 4 เป็นทำนองที่สามารถบรรเลงได้ง่าย และเพื่อเพิ่มแนวส่งไปสู่การบรรเลงทำนองเก็บในเที่ยวหลังได้อย่างลงตัง

ท่อน 2 (เที่ยว 2)

รมฟซ	ฟซลท	ดรมร	ดทลซ	ฟมรม	ฟซลซ	มรดล	ดมรด
รมฟซ	ฟซลท	ดรมร	ดทลซ	ฟมรม	ฟซลซ	มรดล	ดมรด

ทลทซ	ลทดร	ฟมรม	ฟซลท	ดรมล	ทดรซ	ลทดฟ	ซลทร
ทลทซ	ลทดร	ฟมรม	ฟซลท	ดรมล	ทดรซ	ลทดฟ	ซลทร

ลซลท	รมรท	ลซลท	ลทรม	ฟรมฟ	ซมฟซ	ลฟซล	ทซลท
ลซลท	รมรท	ลซลท	ลทรม	ฟรมฟ	ซมฟซ	ลฟซล	ทซลท

ลทดม	รดทร	ดทลด	ทลซม	-ซลท	-ร-ม	-ร-ล	ซซซซ
ลทดม	รดทร	ดทลด	ทลซม	-ซลท	-ร-ม	-ร-ล	ซซซซ

จบ

ในการประพันธ์สำหรับเที่ยวสุดท้าย เป็นการแสดงฝีมือการบรรเลงโดยการตีทำนองเก็บคู่แปดแบบธรรมดา โดยไม่มีกลวิธีที่ซับซ้อน เพียงแต่เป็นการโชว์ถึงการบรรเลงที่เป็นพื้นฐานในการตีระนาดเอกสำหรับผู้บรรเลงเอง ต้องมีพร้อมในเรื่องของความเท่ากันของมือทั้งสองข้าง น้ำหนักเสียงในการลงน้ำหนักของทั้งสองมือ ซึ่งถือว่าค่อนข้างยากสำหรับการบรรเลงเพลงเดี่ยวเพราะมักจะจะอยู่ในเที่ยวสุดท้ายของการบรรเลง ฉะนั้น ผู้บรรเลงต้องมีการฝึกฝนในเรื่องของพื้นฐาน และการใช้กำลังในการบรรเลงระนาดเอกมาเป็นอย่างดี ในสำนวนกลอนของเที่ยวสุดท้ายผู้ประพันธ์ได้ใช้สำนวนกลอน

แบบธรรมดาและเพิ่มสำนวนกลอนที่เป็นการฝากเสียง เรียกว่า “กลอนฝาก” นำมาใช้ให้เหมาะสมกับเพลงเดี่ยวมากยิ่งขึ้น สังเกตได้จากประโยคที่ 2 วรรคหลัง และประโยคที่ 4 วรรคแรก แนวการบรรเลงในท่อนนี้จะเป็นแนวเร็วขึ้น โดยต้องอยู่ในระดับที่ผู้บรรเลงสามารถทำความเร็วได้ ในการจบเพลงจะจบลงด้วยการสะบัดเสียงและทอดแนวลง เป็นการจบเพลงโดยสมบูรณ์



ประกาศวิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
เรื่อง ผลการตัดสินการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยและขับร้องระดับชาติ
"เสริมประสบการณ์ สืบสานสังคีตศิลป์ไทย"
โครงการ ๕๐ ปี ดนตรีบ้านสมเด็จฯ
งานวันคล้ายวันพิราลัย สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๔
และวาระครบรอบ ๕๐ ปี ดนตรีบ้านสมเด็จฯ

ตามที่ วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จัดการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทย และขับร้องระดับชาติ "เสริมประสบการณ์ สืบสานสังคีตศิลป์ไทย" โครงการ ๕๐ ปี ดนตรีบ้านสมเด็จฯ งานวันคล้ายวันพิราลัย สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๔ และวาระครบรอบ ๕๐ ปี ดนตรีบ้านสมเด็จฯ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาและตัดสินการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยและขับร้องระดับชาติ "เสริมประสบการณ์ สืบสานสังคีตศิลป์ไทย" รอบชิงชนะเลิศ ในรายการประกวดระดับประถมศึกษา กลุ่มขอด้วง ขอดู่ ขอสามสาย จะเข้ ขิม ๗ หน่อง ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ และฆ้องวงเล็ก รวมทั้งรายการประกวดระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา กลุ่มขลุ่ยเพียงออและปี่ใน เรียบร้อยแล้ว ดังรายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายประกาศ

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๔

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ วีไลลักษณ์)
คณบดีวิทยาลัยการดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๖.ระนาดเอก

รางวัล	ชื่อ-นามสกุลผู้เข้าประกวด
รางวัลเหรียญทอง อันดับที่ ๑	เด็กชายศุภฤกษ์ ใบจิ้ว
รางวัลเหรียญทอง อันดับที่ ๒	เด็กชายชิษณุชา ชลสิทธางกูร
รางวัลเหรียญทอง อันดับที่ ๓	เด็กหญิงภัทรศยา กำวงษ์
รางวัลเหรียญทอง	เด็กชายยอดิเทพ พิพิธภัณฑ์
รางวัลเหรียญทอง	เด็กชายวิทยา บุญประกอบ
รางวัลเหรียญเงิน	เด็กชายณพิชญ์ สิงหัตถะ
รางวัลเหรียญทองแดง	เด็กชายรัชชานนท์ ยอดดำเนิน

ภาพที่ 2 ผลการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีและขับร้องและดับชาติ ระนาดเอกระดับประถมศึกษา

ที่มา : Facebook ดนตรีไทย-มรภบ้านสมเด็จเจ้าพระยา



ภาพที่ 3 ภาพการประกวดเดี่ยวระนาดเอกเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น โดยการบันทึก VDO

ที่มา : ผู้เขียน

สรุป

จากการประพันธ์เดี่ยวระนาดเอกเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น มี จุ ด มุ่งหมายเพื่อใช้ในรายการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยและขับร้อง ระดับชาติ “เสริมประสบการณ์สืบสานสังคีตศิลป์ไทย” โครงการ 50 ปี ดนตรีบ้านสมเด็จฯ งานวันคล้ายวันพิราลัยสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริ ยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ประจำปีพุทธศักราช 2564 และวาระครบรอบ 50 ปี ดนตรีบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยได้ประพันธ์ทางเดี่ยวสำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา โดยมีเกณฑ์กำหนดเพลงประเภทสองชั้นให้ผู้เข้า ประกวดเลือกเพื่อนำมาประพันธ์เป็นทางเดี่ยวทั้งสิ้น 3 เพลง ได้แก่ เพลง การเวกเล็ก สองชั้น เพลงครอบจักวาล สองชั้น และเพลงเทวาประสิทธิ์ สอง ชั้น ในการนี้ได้เลือกเพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น มาประพันธ์เป็นทางเดี่ยว สำหรับระนาดเอก เนื่องจากเป็นเพลง 2 ท่อน มีทำนองที่จดจำง่ายและมี สำนวนเพลงโดดเด่นไพเราะ การประพันธ์ทางเดี่ยวได้ใช้กลวิธีพิเศษตามแบบ ของระนาดเอกทุกประการ ในท่อน 1 เที่ยวแรกได้ใช้กลวิธีการสะบัด การ สะเดาะ และการขยี้ เพื่อแสดงถึงการใช้กลวิธีในการบรรเลง ส่วนท่อน 1 เที่ยวกลับใช้กลวิธีการรัวคาบลูกคาบดอกผสมการตีเก็บคู่แปด ท่อน 2 เที่ยว แรก เป็นการแสดงกลวิธีพิเศษโดยการตีรัวทำนองทั้งท่อน ซึ่งถือว่าเป็นการใช้ กลวิธีที่ยากต่อการบรรเลงสำหรับระดับประถมศึกษาพอสมควร แต่ ผู้ประพันธ์ได้คำนึงถึงผู้บรรเลงเป็นหลักจึงได้เลือกใช้สำนวนของการตีรัว ทำนองที่ง่ายที่สุดต่อการบรรเลง ในส่วนของท่อน 2 เที่ยวกลับ เป็นการ บรรเลงแบบตีคู่แปดทั้งท่อน โดยได้ประพันธ์สำนวนกลอนที่ยากขึ้นมาอีก ระดับ เป็นสำนวนกลอนที่เรียกว่า กลอนฝาก มาใช้ในการบรรเลงเพื่อให้มี ความสำนวนกลอนที่ต่างจากสำนวนกลอนทั่วไป ในการประพันธ์ทางเดี่ยว เพลงเทวาประสิทธิ์ สองชั้น ผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดให้แก่ผู้เข้าประกวด ได้แก่ เด็กชายศุภฤกษ์ ใบงิ้ว นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียน เทศบาลหางดงประชาคมสร้างสรรค์ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้เข้าประกวด สามารถบรรเลงได้ออกมาเป็นอย่างดีและน่าพอใจ ในการประกวดครั้งนี้ผล

ปรากฏว่าได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทอง อันดับที่ 1 ของการประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยระดับชาติ การประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยและขับร้องระดับชาติ

เอกสารอ้างอิง

ช่อทิพย์ ภู่มณี. (2564). **การถ่ายทอดความรู้การบรรเลงจะเข้ของครูสุธารณ์ บัวทั่ง**. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 16(1), 258.

บุญช่วย โสวัตร. (2531). **“คุณค่าของดนตรีไทย” หนังสือที่ระลึกงานไหว้ครูและครอบดนตรี ไทยประจำปี ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พงศพิชญ์ แก้วกุลธร และคณะ. (2558). **การศึกษาวิธีการประพันธ์ และวิธีการบรรเลงเพลงเดี่ยวระนาดเอกของพันโทเสนาะหลวงสุนทร.** วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 21/(3), 203.

มนตรี ตราโมท. (2538). **“การบรรเลงเดี่ยว” ใน สูจิบัตรงานมหกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล กรมศิลปากรและสมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย.

มนตรี ตราโมท. (2540). **ดุริยางคศาส์น.** กรุงเทพฯ: ธนาคารกสิกรไทย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2549). **สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา.** (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ: สนามเสือป่า พระราชวังเขตดุสิต.

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2538). สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. **เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ: ประกายพรึก.